

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

UMETNOSTNA ZGODOVINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 2. junij 2016

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

DEL A**Izpitna pola 1****1. naloga: Umetnost starih civilizacij**

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	2	♦ Egipt :1.1, 1.5, 1.6	Za osem ali sedem pravih odgovorov 4 točke, za šest ali pet pravih 3 točke, za štiri ali tri pravilne 2 točki, za dva pravilna 1 točka.
	2	♦ Mezopotamija: 1.2, 1.3, 1.4	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	2	♦ egipčansko svetišče – za čaščenje bogov	
	2	♦ vladarska palača – središče dvornega življenja, prebivališče vladarja ♦ povečevanje vladarske moči	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	2	♦ kiparski okras veličastnih palač, reliefne plošče na fasadi vladarskih palač ♦ čaščenje vladarja	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	♦ Sargon I. – bron	Za štiri ali tri pravilne odgovore 2 točki, za dva pravilna 1 točka.
	1	♦ Tutankamonova maska – zlato	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.5	1	ena od: ♦ vladarske grobnice ♦ grobnice bogatih meščanov ♦ svetišča	
	2	dve od: ♦ boki in glava, naslikani od strani ♦ oko in ramena od spredaj ♦ ploskovitost ♦ tipiziranost ♦ brez senčenja ♦ močna obrisna linija ♦ egipčanski kanon ♦ pomenska/hierarhična perspektiva	
Skupaj	3		

2. naloga: Etruščanska umetnost

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	♦ Italija/srednja Italija/Toskana, Umbrija, Lacij	
	1	♦ 8.–2. stoletje pr. n. št.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	4	štiri od: ♦ Mesto je imelo mogočno obzidje. ♦ Nov tip naselja je temeljil na geometrični obliki. ♦ Znotraj obzidja sta se dve glavni cesti križali pravokotno druga na drugo (S–J in V–Z) in razdelili mesto na štiri četrti/kvadrante. ♦ Ulice so v obliki mreže potekale pravokotno na glavni cesti./Tloris je imel obliko kvadratne mreže ulic. ♦ Mesta so imela urejeno kanalizacijo. ♦ Mesta so imela vodovod. ♦ Gradili so javne in večnadstropne stanovanjske stavbe.	Za en pravilen odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	♦ lok	
	1	♦ obok	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	1	♦ arhajska grška umetnost	
	2	dve od: ♦ arhajski nasmeh ♦ mandljaste/izbuljene oči ♦ skrbno izdelana pričeska ♦ tipizacija/stilizacija telesa in obraza ♦ statičnost ♦ frontalnost	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ terakota/žgana glina	
	1	♦ bron	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.6	1	♦ toskanski stebni red	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.7	1	♦ Nekropole so mesta mrtvih./Pokopališče.	

3. naloga: Nabožna podoba v srednjem veku

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Marija Zavetnica s plaščem ♦ Marija stoji na sredini, njen plašč, pod katerim so zbrani številni verniki, pridružujejo angeli. Verniki so vseh stanov. ♦ Marija je prikazana kot zavetnica in mati vseh. Kdor vanjo zaupa, bo uslišan. 	
	1	♦ Na Ptujski Gori	
	1	♦ Milostna podoba je podoba (slika ali kip) svetnika, Marije ali Kristusa, za katero verniki verjamejo, da dela čudeže/da je čudodelna.	
Skupaj	5		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika 3.2: Križani ♦ slika 3.3: Zmagoslavni Kristus ♦ slika 3.5: Kristus sodnik/Poslednja sodba 	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	1	♦ otonska umetnost/zgodnji srednji vek/ predromanika	
	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Kristus je predstavljen kot trpeči, resnično mrtev. ♦ Kristus ima zaprte oči/je upodobljen kot mrtev. ♦ Poudarjena je muskulatura telesa. ♦ Poudarjena je teža telesa. ♦ Štirje žebli. 	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	♦ ikone	
	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ toge figure ♦ zlato ozadje ♦ ploskovitost ♦ jasna kontura ♦ tipizirane figure ♦ frontalnost ♦ Kristus Trpin 	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	4		

4. naloga: Renesančno kiparstvo

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ zgodnja renesansa: 4.1, 4.4	Za sedem ali šest pravih odgovorov 3 točke, za pet ali štiri pravilne 2 točki, za tri pravilne 1 točka.
	1	♦ visoka renesansa: 4.3, 4.6	
	1	♦ pozna renesansa: 4.2, 4.3, 4.5	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	2	♦ konjeniški spomenik/portret ♦ nagrobnik, javni spomenik	
	1	♦ Donatello/Michelangelo/Benvenuto Cellini/ Verrocchio	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	4	štiri od: ♦ Oba kipa predstavljata svetopisemski motiv Davida. ♦ Oba kipa sta akta. ♦ Na sliki 4.1 je David upodobljen po bitki, na sliki 4.6 je junak upodobljen pred bitko. ♦ David na sliki 4.1 je najstnik, David na sliki 4.6 je zrel moški. ♦ Oba kipa sta v kontrapostu. ♦ David na sliki 4.1 je iz bronu, medtem ko je David na sliki 4.6 iz belega marmorja. ♦ Pri obeh delih je poudarjena anatomija. ♦ Telesi obeh sta v pravih proporcijah. ♦ Pri obeh delih je poudarjena harmonija lepega telesa in plemenitost duha. ♦ Donatelov David je v naravni velikosti, Michelangelov pa v nadnaravni.	Za en pravih odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.4	3	tri od: ♦ figura serpentinata ♦ seganje v prostor ♦ lahkotnost figure ♦ razpotegnjenost figure ♦ nepravilni proporcije ♦ izrazit kontrapost	Za en pravih odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.5	2	♦ Pieta Rondanini/Pieta ♦ non finito	

5. naloga: Prepoznavanje obdobja

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Flamska/Nizozemska ♦ severna renesansa/staronizozemsko slikarstvo in renesansa ♦ 15., 16. stoletje 	Za en pravilen odgovor 1 točka.
	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Jan van Eyck ♦ Albrecht Dürer ♦ Hieronimus Bosch ♦ Pieter Bruegel st. 	
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	1	♦ oljna tehnika	
	1	♦ atmosferska perspektiva/barvna perspektiva	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	2	dve od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ 4 temperamenti ♦ 4 elementi ♦ 4 starostne dobe ♦ 4 letni časi 	Za en pravilen odgovor 1 točka.
	1	♦ grafika/lesorez/bakrorez	
skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	1	♦ žanrski motiv, krajina	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ V severni renesansi zgledovanje po antiki ni bilo odločilno, bolj so si pomagali z opazovanjem narave in dosežki poznogotskega realizma. ♦ Severni umetniki so bolj uporabljali atmosfersko perspektivo, italijanski pa bolj linearno perspektivo. ♦ Severna renesansa daje velik poudarek simboliki predmetov, medtem ko italijanska renesansa ne. ♦ Severno slikarstvo je dolgo ohranjalo tradicijo gotike. ♦ Italijanski slikarji so se zanimali za antične proporce človeškega telesa, severnjaški akti pa temeljijo na gotskem realizmu. 	Za en pravilen odgovor 1 točka.

Skupno število točk: 60

Izpitna pola 2**1. naloga: Baročno slikarstvo**

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	2	dve od: ♦ Nizozemska ♦ Flamska ♦ Slovenija ♦ Belgija ♦ Holandija ♦ Kranjska	Za en pravilen odgovor 1 točka.
	2	dve od: ♦ skupinski portret ♦ religiozni motiv ♦ mitološki motiv ♦ žanr ♦ reprezentančni portret ♦ apoteoza ♦ akt	Za en pravilen odgovor 1 točka.
	1	♦ 17., 18. stoletje	
Skupaj	5		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.2	1	♦ Rembrandt van Rijn	
	2	dve od: ♦ chiaroscuro ♦ pastozni nanosi barv ♦ poudarjena intimnost, zasebnost, duhovna povezava med upodobljenimi ♦ uporaba zlatih toplih barv ♦ slikovitost	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.3	1	♦ Parisova sodba	
	1	♦ Paris, Atena, Hera, Afrodita, Hermes	Za tri osebe 1 točka.
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.4	1	♦ impresionizem	
	1	ena od: ♦ močna svetloba ♦ odsevi svetlobe ♦ atmosferska perspektiva ♦ žanrski motivi ♦ naturalizem	Za en pravilen odgovor 1 točka.
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.5	1	♦ freska	
	1	♦ slika na svež omet, barvni pigmenti se mešajo z apneno vodo, hitro slikanje	
	1	♦ baročni stropni iluzionizem	
Skupaj	3		

2. naloga: Prepoznavanje obdobja

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ neoklasicizem ♦ Ta slog se naslanja na slog klasične antike z bolj raziskovalnim, arheološkim pogledom. 	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.2	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika 2.1: slavnostni vhod/propileje ♦ slika 2.2: slavolok ♦ slika 2.3: tempelj 	

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.3	1	♦ David	
	1	♦ Prisega Horacijev	
	1	♦ moralno sporočilo/žrtvovanje zasebnega življenja in družine višjim ciljem/žrtvovanje za domovino/svetost prisege/svetost boja za svobodo	
	1	♦ pred francosko revolucijo	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.4	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ jasna kontura ♦ osnovne barve ♦ preglednost ♦ uravnoteženost ♦ jasnost kompozicije ♦ odrska osvetlitev ♦ natančno izrisani detajli ♦ odrska postavitvev 	Za en pravilen dogovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.5	1	♦ Napoleon Bonaparte	
	1	♦ Antonio Canova	
	1	♦ Apolon Belvederski	
Skupaj	3		

3. naloga: Slikarstvo 19. stoletja

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	3	tri od: ♦ neoklasicizem ♦ romantika ♦ realizem ♦ impresionizem ♦ postimpresionizem	
	3	tri od: ♦ Kavčič ♦ Caspar David Friderich ♦ Marko Pernhart ♦ Honore Daumier ♦ Jurij Šubic ♦ August Renoir	
Skupaj	6		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.2	1	♦ Salomonova sodba	
	2	♦ Dve ženski sta se prepirali, čigav je preživel otrok. Ker se nista mogli sporazumeti, sta šli do kralja Salomona, znanega po svoji modrosti. Ta je vojaku ukazal, naj živega otroka preseka na dvoje in naj da vsaki materi polovico. Na podlagi čustev je ugotovil, katera mati je prava.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.3	2	romantika: dve od: ♦ odmik od stvarnosti ♦ poudarjene čustvene sestavine ♦ pomembna vloga krajine ♦ krajina dobi simbolni pomen ♦ literarni, zgodovinski, eksotični motivi	
	2	realizem: dve od: ♦ vsakdanji prizori iz življenja preprostih ljudi ♦ žanrski prizori kmetov in delavcev ♦ nova vloga karikature ♦ grobo nanašanje temnejših, rjavkastih barv ♦ vpliv fotografije	
Skupaj	4		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.4	1	♦ barve v tubi	
	1	♦ plenerizem/impresionizem	
Skupaj	2		

4. naloga: Podoba ženske od baroka do moderne

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ ženski akt	Za en pravičen odgovor 1 točka.
	2	dve od: ♦ Obe upodobitvi kažeta senzualnost telesa, poudarjata čutnost kože, lepoto polti. ♦ Ženska telesa so bujna, dinamično razgibana, poudarjena je svetla polt, na kateri vidimo lesk svetlobe in rdečice ... ♦ Telo je abstrahirano, vendar še vedno razpoznamo antropomorfne značilnosti prsi, mednožja, poudarjena je gladkost površine kamna, ki poustvarja mehko in poltenost kože.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.2	2	♦ Marija/Brezmadežna/Immaculata ♦ Poudarjeno je Marijino brezmadežno spočetje, podoba namiguje na vlogo neveste Svetega duha, združena je podoba apokaliptične Marije in njene slave.	
	2	♦ Saloma ♦ Poudarjena je lepota in zapeljivost junakinje, njena erotična privlačnost in brezčutnost, femme fatale.	
	1	♦ Oba motiva pripadata krščanski ikonografiji.	
Skupaj	5		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.3	1	♦ Poudarjena je ženina skromnost, pripadnost možu.	
	1	♦ Žena naj bo možu v ponos in okras, poudarjena je vloga matere, zagotavljanje potomstva, skrb za idilo doma in red v hiši.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.4	1	♦ Marilyn Monroe/hollywoodska filmska zvezda	
	1	♦ Warhol je bil obseden z zvezdniki, zato se v delu ukvarja s kultom osebnosti, ki je nastal po igralkini tragični smrti, z reproduciranjem črno-bele fotografije igralkine podobe iz filma Niagara v različnih barvnih odtisih spreminja vtis, razpoloženje njene podobe od dekorativne ikone do groteske ter s tem problematizira prepad njene javne podobe seks simbola in tragične osebne zgodbe.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.5	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika 4.1: barok ♦ slika 4.2: modernizem, abstraktna umetnost ♦ slika 4.3: barok ♦ slika 4.4: simbolizem ♦ slika 4.5: neoklasicizem ♦ slika 4.6: bidermajer ♦ slika 4.7: pop art 	Za šest in sedem pravih odgovorov 3 točke, za štiri in pet pravih odgovorov 2 točki, za tri pravilne odgovore 1 točka.

5. naloga: Razvoj arhitekture v 20. stoletju

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ secesija/sezession/jugendstil/art nouveau/liberty	Za en pravih odgovor 1 točka.
	1	ena od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Gibanje se loči od prevladujoče akademske umetnosti. ♦ Iščejo se nove estetske poti in uporabljajo sodobne tehnološke možnosti in materiali. ♦ Kombinirajo se različni materiali: železo, jeklo, steklo, keramika. ♦ Poudarjena je vegetabilnost, asimetrija in/ali geometrija. ♦ Poudarek na dekorativnosti. 	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.2	3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ razslojevanje družbe ♦ naraščanje delavstva ♦ zmanjševanje kmetijske proizvodnje na podeželju in rast industrije v mestih ♦ tehnološke novosti – izumi, novi materiali, nove proizvodne metode, nove konstrukcijske zasnove ♦ rast mestnega prebivalstva ♦ rast velikih metropol 	Za en pravih odgovor 1 točka.

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.3	1	♦ funkcionalizem	
	1	♦ Ni dekoracije, oblika stavb upošteva in odseva namembnost in poudarja konstrukcijo. ♦ Vsaka stavba kaže funkcijo, za katero je bila zgrajena.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.4	1	♦ Frank Lloyd Wright	
	1	♦ Arhitektura je zasnovana odprto in organsko prilagaja oblike naravi.	
Skupaj	2		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.5	1	♦ Pariz	
	1	♦ kulturna ustanova, center kulture, muzej	
	1	♦ Odri, cevi, napeljava so na zunanjščini, kombinacija vseh konstrukcijskih materialov je povezana v celoto/high-tech.	
Skupaj	3		

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.6	1	♦ Jože Plečnik	
	1	♦ moderna arhitektura, ki upošteva klasično arhitekturno izročilo	
	1	dve od: ♦ Žale, Ljubljana ♦ NUK, Ljubljana ♦ Tromostovje, Ljubljana ♦ Hradčani v Pragi ♦ Zacherlova hiša na Dunaju ♦ cerkev sv. Mihaela na Ljubljanskem barju ♦ cerkev v Bogojini ♦ cerkev sv. Frančiška v Šiški v Ljubljani	Za dve pravilni navedbi 1 točka.
Skupaj	3		

Skupno število točk: 60

DEL B**Navodila za ocenjevanje**

Navodila za ocenjevanje so pripravljena v skladu s poglavjem 3.2 »Tipi nalog in ocenjevanje« in z merili ocenjevanja posameznih delov izpita, ki so objavljena v poglavju 3. 3. 2 v Predmetnem izpitnem katalogu za splošno maturo 2016 – Umetnostna zgodovina.

Elementi ocenjevanja	Merila	Točke	Skupaj
1. podatki o umetniškem delu	Za vsako pravilno navedbo: ime umetnika, naslov izbranega umetniškega dela ali ime in kraj, kjer stavba stoji, okviren čas nastanka, tehnika ali material, približna velikost, nahajališče in umestitev v slogovno obdobje.	za vsako pravilno navedbo 1 točka	4 točke
2. oblikovna razčlemba	navedena ni nobena od oblikovnih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis motiva ter navedba in opredelitev enega ali dveh elementov oblikovne analize (telesnost, prostor, kompozicija, barve, svetloba, tekstura, ...) izbranega likovnega dela, razčlemba je pomanjkljiva	1–2 točki	
	navedba večine oblikovnih elementov v povezavi s kompozicijskimi lastnostmi in sestavo, jasna opredelitev in povezava s slikovnim gradivom	3 točke	
3. vsebinska razčlemba	navedena ni nobena od vsebinskih lastnosti umetniškega dela	0 točk	3 točke
	opis in prepoznavna ikonografskega motiva, interpretacija je pomanjkljiva in nejasna	1–2 točki	
	natančna opredelitev vsebine upodobljenega dela in njegovega sporočila; interpretacija je jasna, samostojna in smiselna	3 točke	
4. navedba okoliščin nastanka umetnine, umetniški vplivi in pomen za umetnost	naveden ni nobeden od zahtevanih elementov	0 točk	8 točk
	pomanjkljiva navedba okoliščin oziroma vplivov na izbrano umetniško delo; razlaga ni jasna; primerjava je pomanjkljiva in nejasna	1–4 točki	
	celovita navedba okoliščin, smiselno povezano opredeljeni umetnostni vplivi in jasno označen pomen dela za umetnost; interpretacija je smiselna in samostojna; primerjava je celovita in jasna	5–8 točke	
5. opredelitev odnosa do likovnih del	odnos do obeh umetniških del ni naveden	0 točk	2 točki
	zapis odnosa do obeh umetniških del	1 točka	
	smiselna opredelitev odnosa do obeh umetniških del z utemeljitvijo	2 točki	

Skupno število točk: 20

Izpitna pola 1

6. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Zahodni portal cerkve Saint Lazare ♦ Autun, Francija ♦ Mojster Gislebertus ♦ Poslednja sodba ♦ 1130–1135/1. pol. 12. stol. ♦ 305 x 640 cm brez preklade/velike mere ♦ kamen ♦ romanika
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Pročelje je posnetek antičnega slavoloka. ♦ Trije portali oblikujejo slavnostni vhod v cerkev. ♦ Kiparsko je poudarjena luneta in preklada pod njo: je prostor za osrednji motiv. ♦ Kiparstvo je v romaniki povsem podrejeno arhitekturi. ♦ Osrednja ploskev lunete je skupaj s preklado razdeljena na tri vzporedne pasove. ♦ V sredini je lik Kristusa v mandorli, ki jo nosijo štirje angeli. ♦ Okoli Kristusa so simetrično, hierarhično razmeščeni prizori, v katere je vključenih 80 figur. ♦ Na levi strani so apostoli, nad njimi je Devica Marija na prestolu, na levi se odrešeni vzdigujejo v nebesa, spodaj vstajajo duše iz grobov. ♦ Na desni strani je tehtanje duš z angelom Mihaelom. Mrtvi stopajo prekletstvu naproti, mučijo jih hudiči. ♦ Pod Kristusovimi stopali je napis »TO JE NAREDIL GISLEBERT«, je avtorjev podpis. ♦ Reliefni prizori so ujeti v arhitekturni okvir. ♦ Za romansko kiparstvo je značilna ploskovitost, stilizacija, preprosto oblikovane figure, toge, vzvišene drže, tipizacija, deformacija figur, disproporcionalnost, horror vacui ... ♦ Delo je skupinsko delo mojstra in pomočnikov. ♦ Prizorišče je brezprostorsko. ♦ Kompozicija je simetrična. ♦ Figure so oblikovane v nizkem reliefu. ♦ Svetloba je enakomerna, saj so vse figure izdelane v enako globokem reliefu.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Najpogostejša motiva romanskih timpanonov sta Apokalipsa in Poslednja sodba. ♦ Kristus je upodobljen kot sodnik. Ob njem so razvrščeni motivi vstajenja mrtvih, tehtanje duš in razdelitev na blažene in obsojene, na raj in pekel. ♦ Kristus ima razprti roki, pogosto je upodobljen tudi z dvignjeno desnico in spuščeno levico – s temi gibi je poudarjeno razločevanje na blažene in na obsojene. ♦ V Poslednji sodbi mrtvi vstajajo goli iz grobov ali sarkofagov. ♦ Nadangel tehta duše, na drugi strani je hudič, ki poskuša nagniti tehtnico sebi v prid. ♦ Demoni potiskajo obsojene v žrelo pekla. ♦ Celota je dopolnjena z alegoričnimi temami in prilikami človekovih dejanj na kapitelih stebrov. Na delilnem stebru je sveti Lazar, ki ga je Kristus obudil od mrtvih. ♦ Na lokih so motivi koledarskih mesecev, predstavljeni s kmečkimi opravili in zodiakalnimi znamenji, ki opozarjajo na spreminjanje in minevanje časa, ki mu vlada Bog.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Romansko kiparstvo je pripovedno, pročelja romanskih cerkva so oblečena v zaporedja prizorov. ♦ Kipi stojijo na točno določenem mestu, glede na pomen. ♦ Vsebina pripoveduje o nebesih in peklu, saj so nasproti svetnikom in osebam iz Svetega pisma podobe demonov in nakaze. ♦ To opozorilo gre posamezniku, ki naj izbira med dobrim in zlim. ♦ Med upodobitvami vlada hierarhično razmerje – ključni prizori in osebe so bistveno večje od spremljajočih figur. ♦ V srednjeveški cerkvi so imele osrednjo vlogo kiparske kompozicije na portalih, poudarjali so moč in ugled ter širili s kiparskim delom božji nauk.

	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Timpanon v Autunu je relief, Laokontova skupina je obli kipi. ♦ Obe deli sta iz kamna. ♦ Obe deli imata pripovedni značaj: Poslednja sodba je vzeta iz evangelija, Laokontova skupina iz Vergilove Eneide. ♦ Med upodobitvami figur na timpanonu vlada hierarhično razmerje, Laokont in sinovi so upodobljeni v pravih razmerjih, proporcijah. ♦ V Autunu je snov idealistična, pri Laokontovi skupini realistična. ♦ Pri poslednji sodbi so telesa disproporcionalno oblikovana, Laokont s sinovi ima pravilna razmerja po grškem kanonu. ♦ V Poslednji sodbi so telesa ploskovita, stilizirana, pri Laokontu so anatomske pravilne, poudarjena je anatomija. ♦ V Poslednji sodbi so telesa statična, v Laokontovi skupini so telesa močno razgibana. ♦ Laokont izraža čustva in se ujema s kompozicijo in držo, liki na Poslednji sodbi so frontalni, brez čustev, so togi. ♦ Timpanon sestavljajo trije vzporedni pasovi, na katerih je 80 figur, Laokontova skupina so tri figure, prepletene s kačami. ♦ Vpliv timpanona v Autunu je spodbujal rabo kiparskega okrasja na pročeljih srednjeveških cerkva, najdba Laokontove skupine leta 1506 je vplivala na umetnike visoke renesanse, še posebno na Michelangela.
5	♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

7. naloga

EO	Rešitev
1	štiri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ <i>Panteon</i> (Pantheon) ♦ 118–125 n. št./2. stoletje n. št. ♦ $v = 2r = 43,2$ m/monumentalna arhitektura ♦ prevladuje beton ♦ Piazza della Rotonda, Rim, Italija ♦ starorimska umetnost
2	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Je svetišče na krožni osnovi, prekrito z ogromno kupolo. ♦ Je centralno zasnovana stavba. ♦ Stavba je sestavljena iz dveh delov. Iz preddverja, ki je v tlorisu pravokotnik, in iz glavne dvorane, ki je v tlorisu krog. ♦ Višina stavbe od tal do temena kupole je enaka premeru rotunde, meri 43,2 m. ♦ Notranjščina je iz dveh delov, geometrijskih teles, iz valja in polkrogle. ♦ Valj nosi kupolo, na vrhu odprto z okroglo odprtino, okulusom, z 8,14 m premera. ♦ Okulus je edini vir svetlobe v notranjščini, ko so vhodna vrata svetišča zaprta. ♦ Stena valja deluje masivno, statično in izolira notranji prostor od zunanjega. ♦ Razmerja stavbe so čista in enostavna, matematično natančno izdelana notranjost. ♦ Notranjost kupole krasijo kasete, nekdanje modro obarvane, ki se postopno, v petih koncentričnih krogih zmanjšujejo proti okulusu. Ustvarjena je iluzija odmaknjene višine. ♦ V notranjščini členi polno steno osem polkrožnih in pravokotnih niš s po dvema stebroma. Prvotno so v njih stali kipi antičnih božanstev. ♦ Stene in niše so obložene z raznobarnim marmorjem, travertinom, granitom in porfirjem.
3	tri od: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Panteon (iz grščine pan = vsi in theos = bog) je svetišče, posvečeno sedmim planetarnim božanstvom, planetom po geocentričnem sistemu: Soncu, Luni, Marsu, Merkurju, Jupitru, Veneri in Saturnu. ♦ Kupola je simbol nebesnega svoda, kjer domujejo božanstva. ♦ Panteon je dal zgraditi rimski cesar Hadrijan kot simbol univerzalnosti, večnosti rimskega imperija. ♦ Je statičen prostor, ki gledalca usmerja v bistveno, v središče; je zgled starokrščanskim cerkvam, kapelam, mavzolejem in krstilnicam. ♦ Arhitektura je monumentalna.

4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Panteon je najbolje ohranjena antična stavba v Rimu. Postavil ga je Mark Agripa, Avgustov zet, kot dinastični spomenik. ♦ Svetišče je obnovil in do tal predelal ter mu dal današnji videz cesar Hadrijan v prvi polovici 2. stoletja. ♦ Arhitektura se je ohranila v skoraj nedotaknjeni obliki. ♦ Je edino antično svetišče, ki je vseskozi ostalo prostor bogoslužja in bilo v zgodnjem krščanstvu spremenjeno v cerkev. ♦ Centralni tip arhitekture je vplival na bizantinsko umetnost, kasneje tudi na islamsko umetnost. ♦ Kupola Panteona je bila zgled mnogim umetnikom: Filipu Brunelleschiju za kupolo stolnice v Firencah, Michelangelu za cerkev svetega Petra v Vatikanu, Bramanteju za Tempietto itd. ♦ V kasnejših obdobjih je Panteon postal zgled za sakralno in profano arhitekturo. ♦ Je grobnica Rafaella in drugih umetnikov in tudi italijanskih kraljev. ♦ Obe stavbi sta bili vladarski naročili: Panteon je postavil Mark Agripa kot dinastični spomenik, Sveto kapelo v Parizu pa Ludvik IX. Sveti. ♦ Saint Chapelle ima vzdolžen tloris, je v obliki relikviarija z dvokapno streho, Panteon ima centralni tloris in kupolo. ♦ Na vrhu kupole v Panteonu je oculus in je edini vir svetlobe, v Saint Chapelle svetloba prodira skozi ogromne vitraje (okenske stene). ♦ V Panteonu je stena masivna, v Sveti kapeli je perforirana, govorimo o skeletni gradnji, pri kateri steno nadomesti vitraj. ♦ V Panteonu so stene v notranjosti obložene z raznobarnim marmorjem, Saint Chapelle je prav tako raznobarna (vitraži, pozlata, keramika). ♦ Panteon je iz betona, Sveta kapela je iz kamna. ♦ Panteon je svetišče, posvečeno sedmim planetarnim božanstvom, Saint Chapelle je zaobljubna cerkev kralja Ludvika IX. Svetega.
5	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

8. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Sandro Botticelli ♦ Pomlad (La Primavera) ♦ okoli 1478/sredina 15. stol. ♦ 203 x 314 cm/monumentalne mere ♦ jajčna tempera na lesu ♦ Firenze, Galleria degli Uffizi, Italija ♦ zgodnja renesansa
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Je tabelna slika v slikarski tehniki jajčna tempera na lesu. ♦ Osebe so postavljene v naravno okolje, osvetljene pred temnim rastlinskim ozadjem (številne natančne upodobitve različnih vrst cvetlic). ♦ Kompozicija je zgrajena po načelu dveh uravnovešenih polovic. Upodobljeni liki od leve proti desni so: Merkur, tri Gracije, Venera s Kupidom, Flora, nimfa Hlorinda in Zefir. ♦ Jasa je polkrožno oblikovana, osebe se gibljejo po elipsasto usločenih črtah. ♦ Ženske osebe so upodobljeni tipi florentinske lepotic, ki je elegantna, visokorasla mladenka s svetlimi lasmi. ♦ Tradicija gotike je S-linija, ki poudarja trebuh. Osebe so razgibane, rajajo, kar ustvarja občutek minljivosti, trenutka. ♦ Barvni akord je uglasen med zelenimi odenki in belino prosojnih oblačil. ♦ Vmes so rdeča polja (ogrinjala) in zlati poudarki. Botticelli je poznal antične upodobitve likov, a jih je preoblikoval. ♦ Slika je alegorija, naslikana kot poročno darilo. ♦ Božanstva niso oblečena po antični, temveč po sodobni modi. ♦ Na sliki je okoli 500 rastlin. ♦ Kompozicijo ustvarjajo različni trikotniki, v osrednjem je Venera, boginja ljubezni. ♦ Liki so oblikovani plastično.

	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Snov je realistična. ◆ Barve so umirjene, prevladujejo bela, zelena, svetlo rdeča in modra. ◆ Svetloba je mistična, je enakomerno razporejena. ◆ Značilna je linearna perspektiva. ◆ Z metodo trdne risbe z jasnimi obrisi je slikar dosegel izjemno eleganco svojih podob.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Predstavljene so zgodbe: prva govori o Zefirjevem lovu za nimfo Hlorindo; ujel naj bi jo in posilil, ona pa naj bi se spremenila v Floro. ◆ V sredini vrta stoji Venera – je vrt ljubezni. Predstavljena je kot zaščitnica poroke in srečne zakonske ljubezni. Ta ideja se ponovi z Zefirjem in Floro. ◆ Spremljevalke Venere so tri sestre Gracije, ki predstavljajo čistost, lepoto in ljubezen. ◆ Merkur na levi s kaducejem preganja oblake (je tudi zaščitnik pomladi). ◆ Venero preletava Amor z zavezanimi očmi in s puščico cilja Gracijo (misel na božansko, poduhovljeno ljubezen). ◆ Celotna upodobitev je alegorija, je podoba večne pomladi, ljubezni v božanskem vrtu. Središče predstavlja Venera, ki simbolizira po neoplatonistični filozofiji HUMANITAS najboljše človekove lastnosti.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Slika je bila narejena kot poročno darilo za Lorenza di Pierfrancesca de Medici in njegovo nevesto Semiramido. ◆ Slika Pomlad je bila do 19. stoletja skrita javnosti in zato ni imela posebnega vpliva. ◆ Je osrednje delo renesančne, humanistične filozofije, nastala po naročilu Medičejcev, in bila razumljiva ljudem, ki so v teh učenih krogih živeli. ◆ Botticelli je vplival na manieristično pojmovanje telesa, ponovno pa so ga odkrili preraphaeliti v 19. stoletju. ◆ Slika je velikih mer, pred tem so bile tako velike slike namenjene upodabljanju verskih motivov. ◆ Namen slike je bil tudi slaviti Medičejce. ◆ Delo je močno vplivalo tudi na umetnike secesije (lepotice Botticellijevega tipa s plapolajočimi lasmi). ◆ Slika Pomlad je naslikana z jajčno tempero na leseno ploščo, Bitka pri Isu je mozaik. ◆ Obe deli sta monumentalnih mer. ◆ Pomlad je alegorija ljubezni, Bitka pri Isu je ponazoritev zgodovinskega dogodka, bitke. ◆ V Pomladi so upodobljene mitološke osebe, v Bitki dve realni vojski, ki si stojita nasproti s svojimi poveljniki Aleksandrom Velikim in Darejem II. ◆ Obe deli sta upodobljeni perspektivno na prostranem prizorišču. ◆ V Bitki pri Isu se na upodobitvah posameznikov kaže značaj udeležencev bitke, v Pomladi so osebe ideal lepote zgodnje renesanse. ◆ Kompozicija Pomladi je simetrična, sestavljena iz več trikotnikov, kompozicija Bitke pri Isu je razgibana, diagonalna. ◆ V Pomladi so liki oblikovani plastično, telesa so realistična, prav tako je polnoplastičnost v mozaiku Bitke pri Isu ustvarjena s senčenjem. ◆ Barve so pri obeh delih umirjene, svetloba je nevtralna, ni usmerjena. ◆ Pri Pomladi je ozadje zaprto z rastlinjem, Venera je pod obokom in poudari središče kompozicije, pri Bitki pri Isu sta v središču oba vojskovodje, ki si stojita nasproti.
5	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

Izpitna pola 2

6. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Diego Velázquez ◆ <i>Las Meninas</i> ◆ 1656/sredina 17. stol. ◆ olje na platnu ◆ 318 x 276 cm (monumentalne mere) ◆ Museo del Prado, Madrid ◆ baročno slikarstvo
	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Infanta Margarita Španska stoji med svojima spletičnoma, na desni sta dva pritlikavca, eden z nogo dreza v spečega bulmastifa, v ogledalu na zadnji steni sobe vidimo kralja in kraljico, kako stojita pod rdečo zaveso in pozirata svojemu dvornemu slikarju, na vratih je kraljičin komornik, slikar pa stoji pred velikanskim platnom na štafelaju, obrnjenem proti gledalcu s hrbtom. ◆ V linearni perspektivi zgrajeni prostor ima očišče v odprtih vratih v ozadju, natančneje, v komornikovem pregibu roke. ◆ Kompozicija slike je izjemno kompleksna, prostor zapleteno zasnovan, prostorski plani se vrstijo eden za drugim in se zaradi odprtih vrat v ozadju navidezno še nadaljujejo za sliko in v ospredje, v prostor proti gledalcu. ◆ Slikarjevo preiščeno uporabo barve lahko razberemo iz popolnosti v ujemanju tonskih razmerij. ◆ Telesa so oblikovana polnoplastično, realistično. ◆ Svetloba in žive barve poudarijo teksturo notranjosti prostora, oblačila, barvo kože, tla, odsev v ogledalu. ◆ Navidezno prostorsko globino oblikuje tudi osvetljenost postav in prostora, pretanjena je igra svetlobe in sence, sliko osvetljuje več virov svetlobe (svetel snop žarkov sije iz ozadja skozi odprta vrata, v katerih stoji komornik, osrednji prizor s petletno infanto v središču pa je osvetljen z desne strani skozi veliko okensko odprtino, ki je ne vidimo), deklica je edina od vseh oseb upodobljena v polni osvetljavi. ◆ Upodobljen je zamrznjen trenutek, ko se infanta obrne k gledalcu, prav tako slikar.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Reprezentančen skupinski portret kraljeve družine z infanto Margarito v središču, ki pa bolj kakor člane družine prikazuje, kakšno moč ima slikarska iluzija, saj je umetnik sliko že vnaprej zastavil kot delo, s katerim je želel pred javnostjo potrditi svoje lastno mojstrsko obvladovanje slikarstva. ◆ Na sliki se zvrsti cela vrsta ikonografskih tem: portret, dvojni portret, skupinski portret, avtoportret in žanrska podoba slikarja, ki ustvarja v svojem ateljeju. ◆ Življenje na dvoru je slikarju omogočilo, da je upodabljal pomembneže sproščeno, z bližine in s simpatijo. ◆ Dvoumna zasnova, saj ni jasno, kakšna slika nastaja na slikarjevem platnu in ali je v ozadju zrcalo ali dvojni portret kraljevega para.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Ena najslovičnejših in najbolj kontroverznih umetnin vseh časov, delo vodilnega slikarja španske zlate dobe. ◆ Diego Velázquez je postal dvorni slikar španskega kralja Filipa IV. zelo mlad, pri štiriindvajsetih letih, in si pridobil pomembno mesto na dvoru. Tam so imeli tudi zelo bogato slikarsko zbirko, ki jo je lahko proučeval in zanjo dokupoval dela. ◆ Peter Paul Rubens, ki je bil na španskem dvoru leta 1628, je svetoval kralju, naj svojega mladega dvornega slikarja pošlje na izobraževanje v Italijo. ◆ Odlikovanje na slikarjevih prsah je naslikano naknadno, saj vemo, da ga je kralj z redom sv. Jakoba odlikoval tri leta za tem, ko je bila slika dokončana. ◆ Velázquez je vsaki 2–3 leta s portreti spremljal odraščanje infante Margarite, osrednje junakinje te upodobitve, da so njeni starši slike lahko pošiljali na habsburški dvor kot obet Leopoldu I., kako odraščata njegova bodoča nevesta. ◆ To odmevno delo so posnemali ali reinterpreterali različni slikarji, kakršni so bili Goya, Manet,

	<p>Sargent in Picasso.</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Ena najbolj interpretiranih slik v zgodovini umetnosti. ◆ Obe sliki sta naslikani v tehniki olje na platno. ◆ Obe sliki sta velikih dimenzij. ◆ V obeh delih so telesa oblikovana polnoplastično. ◆ Obe deli sta naslikani v interierju. ◆ Oba slikarja sta uporabila močne, čiste in žive barve. ◆ V obeh delih so natančno naslikani detajli. ◆ Osebe v Kvartopircih so upodobljene ob zatemnjenem ozadju, Las Meninas pa v večjih prostorskih planih. ◆ Kompozicija Las Meninas je kompleksna, prostor je zapleteno zasnovan, na Almanachovi sliki Kvartopirci I. je kompozicija diagonalna. ◆ Uporaba barv je v obeh delih preišljena, osvetljenost prostora in oseb poudarja nasprotje med osvetljenimi in zatemnjenimi polji – chiaroscuro. ◆ Na obeh slikah razberemo več ikonografskih tem: na Las Meninas celo vrsto portretov, tudi avtoportret slikarja, na Kvartopircih žanr, skupinski portret, avtoportret in tihožitje v ospredju. ◆ Obe sliki sta nastali v 17. stoletju, v obdobju baroka v različnih deželah: v Španiji in na Kranjskem, s tem da je slikar Almanach verjetno prišel v naše kraje iz severne Evrope, iz Nizozemske ali Flamske.
5	◆ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

7. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Auguste Rodin ◆ Calajski meščani ◆ Calais, trg pred mestno hišo ◆ 1886–1888/zadnja četrtina 19. stoletja ◆ bron, ulivanje ◆ 210 x 240 x 190/nadnaravne dimenzije ◆ impresionizem/postimpresionizem
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Kompozicijo sestavlja šest moških celopostavnih likov. Vsak lik ima svoje gibanje in svojo gestikulacijo, zazrti so v različne smeri. Na obrazih se jim zrcali obup, agonija, strah in drugi tesnobni občutki. ◆ Kip je obhoden in ga je tudi treba gledati z vseh strani. ◆ Šest mož je naključno razporejenih, vmes pa je praznina – torej gre za krožno kompozicijo. ◆ Oblikovanje telesnosti je slikovito, saj so oblike površinsko razdrobljene, polne igre svetlobe in sence. ◆ Kip je bil namenjen postavitvi na prostem, saj se bron močno odziva na različno svetlobo. ◆ Pod spokorniškimi srajcami se vidijo shujšana, žilava in mišičasta telesa meščanov. ◆ Globina prostora je nakazana z različnimi postavitvami, gibanjem oseb in veliko praznino med njimi. ◆ Da bi bili liki bolj ekspresivni, jim je kipar povečal roke in noge. ◆ Skupina ni postavljena visoko na podstavku, ampak tako rekoč iz oči v oči z gledalcem, s tem je Rodin skušal doseči občutek, da ti meščani živijo sredi mestnega utripa tukaj in zdaj.
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Gre za upodobitev zgodovinskega dogodka iz stoletne vojne med Anglijo in Francijo. To je spomenik domoljubnim meščanom Calaisa. ◆ Leta 1346 je angleški kralj Edvard III. hotel osvojiti Calais in po približno enem mesecu obleganja se je sestradano mesto vdalo. Kralj je zahteval življenje šestih najvplivnejših meščanov, v zameno pa naj bi prizanesel preostalim, sicer bi mesto podrl do tal. ◆ Rodin je upodobil trenutek, ko se ti šesti možje bosonogi in razoglavi odpravljajo proti taboru angleškega kralja, da mu izročijo ključe mesta in trdnjave. ◆ Moški niso razpostavljeni glede na družbeni položaj, ampak so jih tragične okoliščine postavile v izenačeni položaj in so zato na enako visoki podlagi. ◆ Ritem gibanja in v različne smeri uprti pogledi povedo, da se jim po glavah podijo različne misli.

	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Rodin je z upodobitvijo pokazal požrtvovalnost, pogum, plemenitost in ljubezen do domačega mesta. ♦ Rodin je z gibi rok in teles ter z izrazi na obrazih pokazal šest osebnih dram. ♦ Rodin je v upodobitev človeka vnesel izkušnjo minevanja življenja in tako je posameznika predstavil kot nosilca univerzalne usode. S tem je močno vplival na kiparstvo 20. stoletja. S takimi poudarki se je približal tudi načelom simbolizma.
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Rodin velja za največjega kiparja vseh časov. ♦ Rodin velja za začetnika modernega kiparstva. ♦ Rodin se je učil ob preresovanju antičnih kipov v Louvru, v Bruslju pa se je navduševal nad Rubensom. ♦ Rodin je našel novo pot v kiparstvu, podobno impresionističnim slikarjem. Z mehko oblikovanimi površinami, ki se drobijo v majhna polja, je dosegel poigravanje svetlobe in sence. ♦ Rodinu je bilo bistveno upodabljanje duševnega stanja, ki je povezano z držo in gibi telesa. ♦ V nasprotju z akademsko tradicijo zgodovinskih spomenikov, narejenih za en pogled, je Rodin ustvaril obhoden kip, ki ima več enakovrednih pogledov. ♦ Naročniki so sicer pričakovali drugačen spomenik, ki bo bolj tradicionalen. Hoteli so ponazoritev herojskega stopanja v smrt. ♦ S tem delom je Rodin vplival na odnos javnosti do javnega spomenika. ♦ Obe slikarski skupini sta obhodna kipa in si ju moramo ogledati z vseh strani. Pri prvem delu zato, ker so si vsi protagonisti enakopravni in le tako lahko opazujemo vse, pri drugem delu pa zato, da ga dojamemo, saj gre za figuro serpentinato, ki je ne moremo zaobjeti z enim pogledom. ♦ Obe deli pripadata slikovitemu slogu. Prvo delo to kaže predvsem z obdelavo površine, drugo pa bolj s kompozicijo. ♦ Kompozicija pri prvem delu je krožna, figure pa so postavljene v blok. Pri drugem delu je kompozicija diagonalna in figura prebija blok, saj gre za figuro serpentinato. ♦ Pri obeh delih so konture zabrisane. Figure so oblikovane polnoplastično. ♦ Pri obeh delih je močna igra svetlobe in sence. ♦ Prva kiparska skupina je iz bron, druga pa iz marmorja. To vpliva na različne svetlobne vrednosti. ♦ Obe kiparski skupini sta enobarvni. ♦ Pri prvem delu je površina enakomerno razdrobljena, medtem ko je pri drugem delu površina teles zglajena do bleska, skale in rastlinje pa imajo precej bolj hrapavo površino. ♦ Pri prvi skupini je velik poudarek na čustveni okarakteriziranosti oseb, pri drugi skupini pa je tega precej manj. ♦ Prvo delo kaže zgodovinski dogodek, namenjeno pa je spodbujanju domoljubja in žrtvovanja za domovino oz. mestno skupnost. Drugo delo kaže mitološko sceno, in sicer zgodbo o Apolonu in Dafne oz. kako se je Dafne raje, kot da bi ljubila Apolona, spremenila v lorvorjevo drevo. Gre za zgodbo o neuslišani ljubezni. Dafne pa je s tem simbol čistosti in nedolžnosti.
5	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.

8. naloga

EO	Rešitev
1	<p>štiri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Jože Plečnik ♦ <i>Narodna in univerzitetna knjižnica</i> ♦ Ljubljana ♦ 1936–1941, arhitektura prve polovice 20. stoletja ♦ moderni klasicizem ♦ opeka, kamen, marmor, beton ...
2	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Kubična stavbna celota posnema obliko in vlogo, ki jo je imela predhodnica te stavbe, Knežji dvorec. ♦ Spominja na renesančne mestne palače, predvsem na florentinske palazze. ♦ S kubično gmoto naredi na gledalca monumentalen učinek. ♦ Stavbni plašč s kombinacijo kamna in opeke spominja na antične zglede ali na kraško arhitekturo. ♦ Stena se razvije od težke rustike iz kamna v pritličju do lažje opečnato-kamnite stene, ki jo členijo pomolno izstopajoča (angleška) okna v prvem in višjih nadstropjih, vse do izstopajočega, poudarjenega venčnega zidca. ♦ Tloris stavbe, skorajda kvadratne oblike z eno poševno stranico, je prilagojen nepravilni obliki zemljišča in je v notranjščini izravnán z dvojnim oknom čitalnice. ♦ Veliki navpični okni na stranskih fasadah, ki zaključujeta stranski stranici čitalnice, sta dodatno poudarjeni z monumentalnima jonskima stebroma, postavljenima na sredino oken. ♦ Zunanost razkriva notranji ustroj stavbe. ♦ Enaka je pomembnost vseh treh cestnih fasad stavbe. ♦ Nad stranskim vhodom na vzhodni strani je kip Mojzesa Lojzeta Dolinarja. ♦ V notranjščini množica rokodelskih detajlov, bogastvo različnih tehnik, od ulivanja kovin do inkrustacij (razkošna vrata, ki vodijo v razstavni prostor), kovanega železa (rešetke na oknih), ulitih balustrov iz umetnega kamna (ki spominjajo na antične vaze).
3	<p>tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Simbolna katedrala slovenskega duha, simbolno-reprezentančna vrednost za slovenski narod, gre za sintezo mestne palače in svetišča. ♦ Premišljena je izbira materialov, ki naj s svojo žlahtnostjo povzdigujejo arhitekturo. ♦ Od vhoda v stavbo se obiskovalec ritualno vzpenja skozi mračno in tesno stopnišče k svetlobi nad vhodom v veliko čitalnico. ♦ Stopnišče s stebri poudarja monumentalno os vzpenjanja od glavnega vhoda k čitalnici kot vrhuncu poti k spoznanju. ♦ V dvodelni strukturi čitalnice prevladuje lesteneč kot simbol svetlobe, ki čitalnico predeli na levo in desno polovico, v vsaki sta dve vrsti miz. ♦ Arhitekturni detajli so primer industrijske estetike 19. stoletja (ograja v čitalnici je sestavljena iz serijskih jeklenih plinskih cevi).
4	<p>osem od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Plečnik je želel Ljubljano obogatiti z mestno palačo, tako kakor so florentinske mestne palače v renesansi prikazovale mestni kulturni razcvet. ♦ Arhitektura je zrasla na mestu 1895 porušenega zgodnjebaročnega Knežjega dvorca iz 17. stoletja. ♦ Priprave na gradnjo stavbe so trajale od leta 1930, ko je nastal prvi Plečnikov načrt, do leta 1936. Ivan Vurnik je za isto nalogo izdelal naprednejšo arhitekturno rešitev, ni bila sprejeta. ♦ V arhitekturi najdemo zglede Plečnikovega dunajskega učitelja Otta Wagnerja in nemškega arhitekta Gottfrieda Semperja, ki je kot teoretik vplival na Plečnikova izhodišča. ♦ NUK je Plečnikovo najpomembnejše delo v mestu, vrhunec "Plečnikove Ljubljane". ♦ Obe stavbi sta javni arhitekturi, NUK je javna knjižnica nacionalnega pomena, nebotičnik pa večnamenska stavba poslovno-stanovanjske narave. ♦ Obe stavbi sta nastali v 30. letih 20. stoletja in sta pomembno arhitekturno zaznamovali veduto takratne Ljubljane, NUK kot svetišče za ohranjenje slovenskega jezika in s tem nacionalne identitete, Nebotičnik pa je z višino prestopil predpisano višino stavb in s tem postal simbol naprednega mesta. ♦ NUK je nastal v srednjeveškem jedru Novega trga, na mestu zgodnjebaročne palače iz 17.

	<p>stoletja, Nebotičnik pa takrat v novonastajajočem mestnem središču.</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ NUK je sinteza Plečnikovega dotedanjega opusa in arhitekturnih teorij (Semper, Wagner) ter je prežeta z umetnikovim osebnim slogom, ki je razpoznaven predvsem pri uporabi klasičnih arhitekturnih elementov in materialov. Delo uvrščamo v klasični modernizem, čeprav je Plečnikova arhitektura ob nastanku že veljala za konservativno. Nebotičnik sledi takratnim arhitekturnim trendom, ki s svojimi tehničnimi, bivanjskimi in vsebinskimi idejami predstavljajo arhitekturne novosti, ki ga postavljajo ob bok arhitekturnim dosežkom v Evropi in Ameriki. Stavbo uvrščamo v t. i. zmerni funkcionalizem, saj se arhitekt ni povsem odrekel arhitekturnemu okrasju in nekaterim klasičnim elementom. ♦ Plečnik posega predvsem po tradicionalnih materialih (kamen, opeka), nebotičnik pa je železobetonska konstrukcija. ♦ Obe stavbi delujeta monumetalno, NUK zaradi uporabljenih materialov in arhitekturnih elementov. Nebotičnik predvsem zaradi višine. ♦ Obe stavbi učinkujeta kot vogalni stavbi, čeprav to nista, vogal NUK se zarezuje v Novi trg, Nebotičnik pa poudari vogal Slovenske in Štefanove ceste. ♦ Obe stavbi uveljavljata tudi nekatere tehnične novosti, v NUK knjižna skladišča in njihovo protipožarno varnost, v Nebotičniku pa so to hitra dvigala, centralna kurjava in klimatske naprave.
5	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Tu kandidat primerjalno opredeli svoj osebni odnos do likovnih del iz naloge z utemeljitvijo.